

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 17 juli 1914 kl. 4 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 5, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder till befordrande av vänskapliga förbindelser mellan Sverige och Ryssland.

Uti en inom andra kammaren avgiven motion nr 214 har herr *Motionen.*
Lindhagen hemställt, att riksdagen ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte överväga, vilka åtgärder kunna från det allmännas sida vidtagas för att kraftigt befordra kulturell och ekonomisk samfärdsel och övriga vänskapliga förbindelser mellan Sverige och det stora ryska grannfolket och såmedelst till ömsesidigt gagn främja fred, kultur och ekonomiskt framåtskridande.

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen, som utgör ett fullföljande av en år 1911 av samme motionär i liknande syfte väckt motion.

I det utlåtande, som vid 1911 års riksdag av andra kammarens femte tillfälliga utskott avgavs över den sistnämnda motionen, relaterades en del av de åtgärder, som från svensk sida dittills åtgjorts för befordrandet av samfärdsel och övriga vänskapliga förbindelser med vårt östra grannland. Därvid erinrades om dels 1906 års riksdags beslut om bibehållande av avlönade konsulära poster i Hälsingfors och Riga samt uppriktande av tvenne nya sådana poster, en i S:t Petersburg och en i Moskva, dels 1909 års riksdags beslut om inriktandet av en avlönad vice konsuls-

*Frågan vid
1911 års riksdag.*

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 13 saml. 5 avd. 5 häft. (Nr 5.) 1

befattning i Arkangelsk och Petersburg. Vidare berördes de åtgärder, som vidtagits för samfärdselns underlättande genom upprättandet av den svenska ångbåtsförbindelsen Stockholm—Riga, samt de avtal som ingåtts mellan svenska och ryska järnvägsmyndigheter för underlättande av direkt godstrafik mellan Sverige och Ryssland.

Beträffande åtgärder på det kulturella området erinrades om Sveriges officiella deltagande i 1908 års konstindustriutställning i S:t Petersburg ävensom de åtgärder, som på framställning av dåvarande svenska generalkonsulerna D. Bergström i Hälsingfors och C. V. Hagelin i S:t Petersburg vidtagits för anordnande av undervisning i ryska språket vid våra skolor.

Under framhållande av vad sålunda redan åtgjorts och med uttalande av sin förvisning, att det arbete, som på ifrågavarande område utförts, skulle komma att ytterligare fullföljas, fann 1911 års ovannämnda utskott det överflödigt, att riksdagen gjorde något uttalande i ärendet, och slutade därför med att under erkännande av motionens goda syfte yrka avslag å densamma. Andra kammarens beslut utföll även i enlighet med utskottets hemställan.

*Utskottets
yttrande.*

Den förhoppning, som vid 1911 års riksdag uttalades om en fortsatt utveckling av arbetet på främjandet av samfärdsel och övriga vänskapliga förbindelser mellan Sverige och Ryssland, synes hava varit väl grundad. Den alltjämt ökade avsättningen till vårt östra grannland av svenska industrialster, speciellt jordbruksmaskiner och telefoner, ävensom den goda marknad svenska jordbrukare där ha att påräkna för avsättning av avelsdjur, särskilt genom den livliga förbindelse som svenska ayrshireföreningen upprätthåller med ryska jordbrukare, äro vittnesbörd därom. Nämnda förening deltog också medelst anslag från kungl. lantbruksstyrelsen uti fjolårets utställning i Kiev. Vidare är här att nämna det arbete, som genom regeringens försorg utförts för upprättande av en handelskammare i S:t Petersburg för främjande av svenska handelsintressen i Ryssland, och med den ifrågasatta Kapellskärsbanans tillkomst skulle ytterligare ett viktigt steg tagas i samma riktning. Slutligen må erinras om, såsom motionären även gjort, att Ryssland deltagit i den nu pågående Baltiska utställningen. Utskottet vill uttala sin förhoppning och övertygelse om att det redan utförda arbetet på främjandet av den ekonomiska samfärdseln mellan de båda länderna skall med gynnsamt resultat fullföljas och att nya initiativ därvid skola

tagas även från statens sida, där så kan vara lämpligt och av behovet påkallat.

Vad angår åtgärder på det *kulturella* området, må här erinras om att det förut berörda arbetet på införandet av ryska språket såsom undervisningsämne vid våra skolor lett därhän, att sådan undervisning på försök införts och pågått sedan höstterminen 1912 vid Nya elementarskolan på gymnasiet nyspråkliga linje. Denna försöksundervisning har fortgått med i första ringen fyra och i andra ringen tre timmar i veckan. Det slutomdöme, som av läraren avgivits, är, att »försöket med ryska språkets införande i svenska gymnasiet visar alla tecken till att lyckas förträffligt och ge ett utmärkt gott resultat». Enligt vad utskottet inhämtat, är det också läroverksöverstyrelsens mening att vid den förestående omorganisationen av gymnasiet giva ryska språket plats på någon av gymnasiet studielinjer vid de läroverk, som hysa intresse för saken.

Motionären har uttalat önskvärdheten av tillsättandet av en regeringskommission av pressmän med syfte bland annat att bereda de båda folken kännedom om varandras förhållanden. Såväl formen för som syftet med denna kommission äro dock mycket dunkelt angivna. Näppligen synes emellertid något tillfredsställande resultat med en sådan ordning kunna vinnas, då däremot stora vanskligheter kunna befaras bli en följd därav. Utskottet anser sig dock i detta sammanhang böra uttala, att det givetvis är önskligt, att pressen livligt känner förpliktelsen av att icke på något sätt verka så, att det goda samförståndet de olika länderna emellan i något hänseende störes.

Vad vidare angår den av motionären berörda pressbyrån inom svenska utrikesdepartementet och önskvärdheten av ett publicerande vid viktiga tillfällen av resultatet av dess samlingar, så får utskottet för sin del uttala den uppfattningen, att vad som i det hänseendet kan anses vara nyttigt och lämpligt att bringa till offentligheten för bibehållande och stärkande av kommersiella såväl som andra vänskapliga förbindelser med i detta fall Ryssland, torde komma att iakttagas.

I fråga om initiativ till sammanträffanden på vetenskapliga konferenser torde det vara lämpligast, att såsom hittills de vetenskapliga samfunden själva här taga dylika initiativ och där så behöves för konferensernas förverkligande anlita regeringens bistånd.

Vad beträffar motionärens uttalade önskan om inledande av underhandlingar med Ryssland för åstadkommande av en traktat om ovillkorlig skiljedom mellan de båda länderna, så blir utskottet i tillfälle

att ingå på den frågan vid behandlingen av en annan av herr Lindhagen vid innevarande riksdag väckt motion.

Utskottet, som delar motionärens åsikt om såväl önskvärdheten som behovet av att upprätthålla och vidga de vänskapliga förbindelserna mellan Sverige och Ryssland, har emellertid icke kunnat finna, att av motionären anförts sådana skäl, som motivera en skrivelse till Kungl. Maj:t i ämnet. Vad som från statsmakternas sida i här berörda avseende redan åtgjorts har ju varit av betydelse, och utskottet hoppas, att Kungl. Maj:t även för framtiden ej kommer att underlåta något, som kan erfordras för främjandet av i motionen framförda önskemål.

Utskottet får sålunda hemställa,

att herr Lindhagens motion nr 214 icke må till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 17 juli 1914.

På utskottets vägnar:

G. NIC. TORGÉN.

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet hava närvarit herrar: *Torgén*, *Andersson* i Höckerum, *Bärg* i Katrineholm, *Lindley*, *Engqvist*, *Bengtsson* i Kullen, *Bengtsson* i Göteborg, *Larsson* i Dala, *Johansson* i Huskvarna och *Mossberg*.
